

« Մ Լ Մ Ա Յ Ն Ի Ն Գ »

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶԻ

ՈՍԿԵՀԱՏԻ ԲԱԶԱԼՏԻ ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԻ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՏԵՂԱՄԱՍԻ

ԸՆԴԵՐՔՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ

ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ ՊԼԱՆ

«ՄԼ ՄԱՅՆԻՆԳ» ՍՊԸ

Տնօրեն՝

Է. Մարգարյան

Երևան 2021

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

2016 թվականի հոկտեմբերի 18-ի ՀՕ-161-Ն օրենքով լրացումներ և փոփոխություններ են կատարվել ՀՀ Ընդերքի մասին օրենսգրքում՝ ամրագրելով ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման և վերամշակման հետ կապված ընթացակարգերը:

Համաձայն ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի՝ **ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակումը** տեխնոլոգիական գործողությունների իրականացում է, որոնք կապված են թափոնների մեխանիկական, ֆիզիկական, քիմիական կամ կենսաբանական հատկությունների փոփոխման հետ, և որի նպատակն է ընդերքօգտագործման թափոններից օգտակար հանածոյի կորզումը, այդ թվում՝ դրա չափերի փոփոխումը, դասակարգումը, առանձնացումը:

Ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման օբյեկտը այն օբյեկտն է, **որտեղ** գտնվող ընդերքօգտագործման թափոնները ենթարկվում են մշակման, վերամշակման կամ օգտահանման:

Ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման համապարփակ փաստաթուղթ է, որը նկարագրում է ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման օբյեկտների կառավարման և դրանցում գտնվող ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման, մշակման, վերամշակման կամ օգտահանման այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են սույն օրենսգրքով նախատեսված նպատակների իրականացման համար: Ընդ որում, ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլան մշակում և ընդերքի օգտագործման հետ կապված՝ շրջակա միջավայրի ոլորտի պետական կառավարման լիազոր մարմին են ներկայացնում միայն այն ընդերքօգտագործողները, որոնք ցանկանում են վերամշակել ընդերքօգտագործման թափոնները:

ՀՀ կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի թիվ 676-Ն որոշմամբ սահմանվել է ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլանի օրինակելի ձևը, համաձայն ինչի մշակվել է ստորև ներկայացվող Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրի ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլանը:

Ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլանները ենթակա են պարտադիր վերանայման յուրաքանչյուր 5 տարին մեկ:

Տվյալներ թափոններ վերամշակող կազմակերպության վերաբերյալ

«ՄԼ Մայնինգ» ՍՊԸ

պետական գրացման համար՝ 286.110.05104

գրանցման ամսաթիվ՝ 09.09.2003թ.

գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, 0086, Երևան քաղաք, Շենգավիթ, Շիրակի փողոց,
արտադրամաս 74/16

Ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման օբյեկտի տեղադիրքի և սահմանների նկարագրությունը

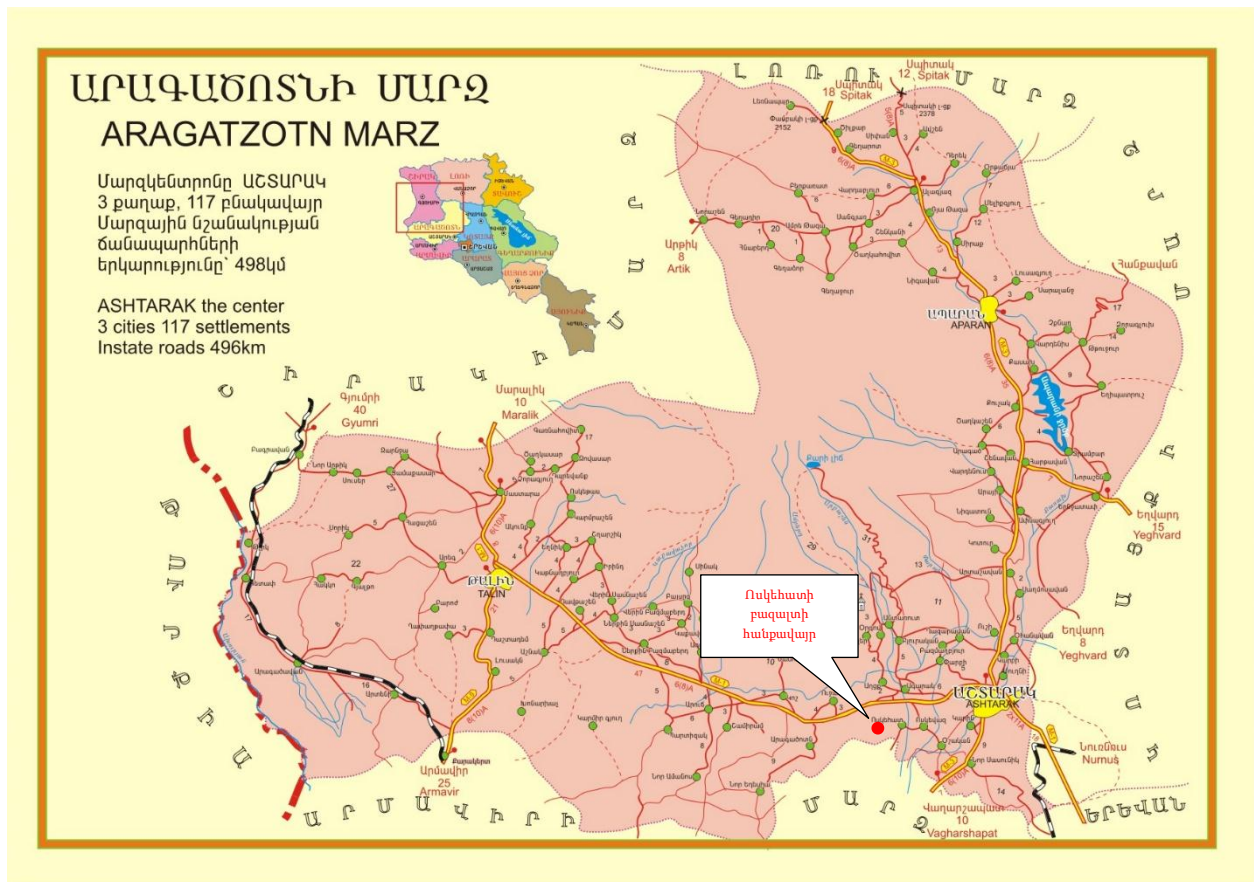
Ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման օբյեկտները՝ հարվածային, ուղղաձիգ լիսեռով և այտավոր-կոնային ջարդիչներով ջարդիչ-տեսակավորող տեխնոլոգիական գծերը, գտնվում են Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրի բացահանքի արևմտյան և հարավ-հարավ-հարավ-արևելյան հատվածում (նկարներ 1-3):

Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրը գտնվում է ՀՀ Արագածոտնի մարզի Ոսկեհատ համայնքում, նույնանուն գյուղից 1.5-2 կմ հյուսիս-արևմուտք և Աշտարակ քաղաքից 10 կմ հարավ: Երևան քաղաքի հետ հանքավայրը կապված է 27-28 կմ երկարությամբ ասֆալտապատ և գրունտային ճանապարհներով: Մոտակա բնակավայրերն են Ոսկեհատ, Ոսկեվազ, Ագարակ և Օշական գյուղերը:

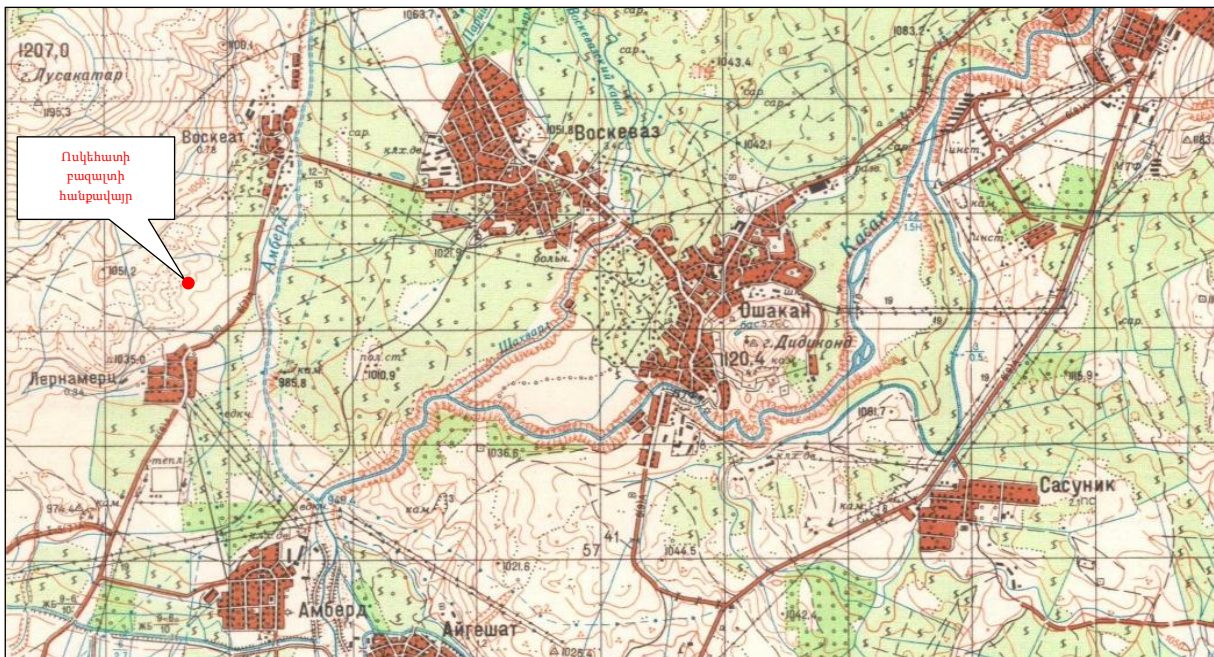
Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրի բացահանքի օտարման մակերեսը վերջնական դիրքում կազմում է 17.39հա, բացահանքի մշակման խորությունը՝ մինչև 985.0մ բարձրության հորիզոնը:

Ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման օբյեկտի՝ քարջարդիչ-տեսակավորող կայանների և Ոսկեհատ գյուղի մոտակա բնակելի շինությունների միջև հեռավորությունը կազմում է 515մ: Կայանքից մոտ 290մ հեռավորության վրա գտնվում են բազմամյա տնկարկներով զբաղեցրած գյուղատնտեսական հողերը: Քարջարդիչ-տեսակավորող կայանները գտնվում է բարենպաստ ճանապարհային պայմաններում՝ բացահանքի և կայանների հարակից հատվածներով անցնում են Մ5-

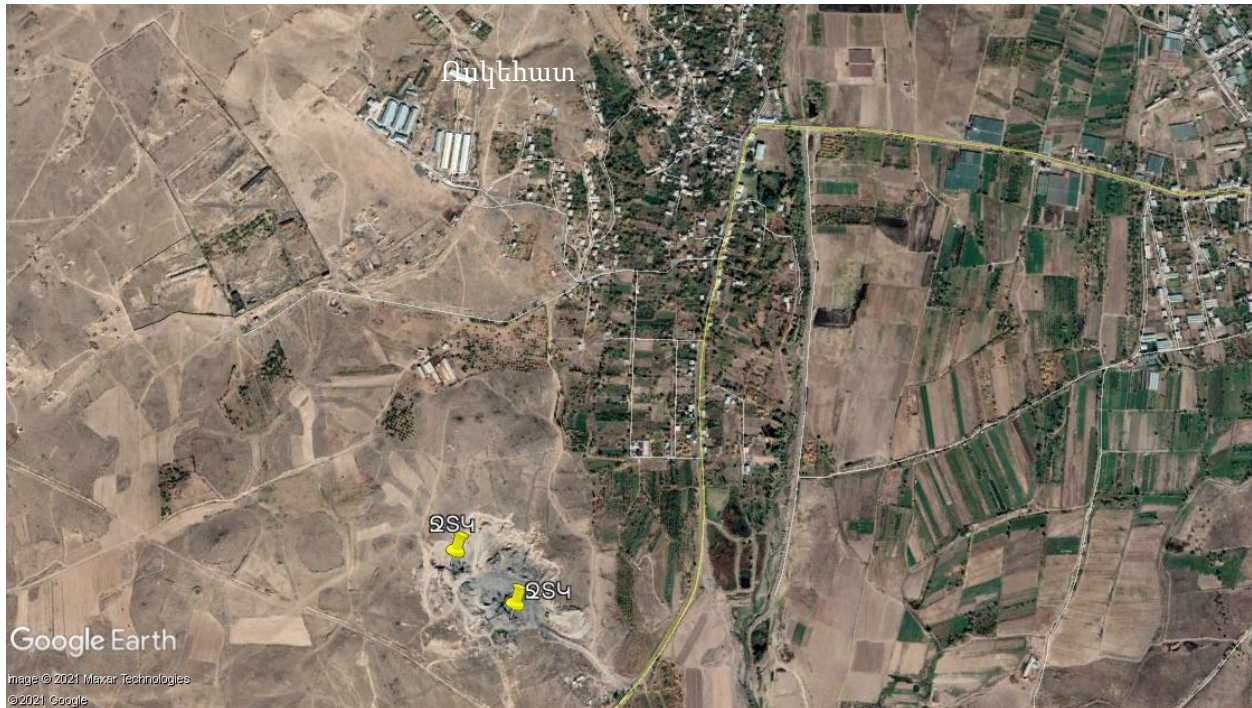
Ոսկեհատ S-3-29 և Ոսկեհատ-Մուսալեռ S-3-5 տեղական նշանակության ավտոճանապարհները:

Նկար 1.

Նկար 2.

Նկար 3.

Թափոնները դեպի վերամշակման օբյեկտ փոխադրման համակարգի նկարագիրը

Ընդերքօգտագործման թափոն հանդիսացող մակաբացման շերտի բերվածքային առաջացումները և խիստ ճեղքավորված բազալտները ձևավորվում են Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրի Հարավային տեղամասում: Մակաբացման ապարները շահագործման ընթացքում Komatsu WA500-6 անվավոր միաշերտի բեռնիչով բարձվում են SCANIA P380 CB 777 VN 01 ավտոինքնաթափի մեջ և տեղափոխվում են Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրի տարածքում գործող քարջարդիչ-տեսակավորող կայան՝ խիճ և ավազ ստանալու համար:

Թափոնների վերամշակման օբյեկտում պահեստավորվող թափոնների բնութագրումն ըստ դրանց տեսակների, վտանգավորության դասի և ծավալների

Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրի Հարավային տեղամասում առաջացող և վերամշակման ենթակա ընդերքօգտագործման թափոնների նկարագիրը ներկայացվում է ստորև:

Մակաբացման շերտի բերվածքային առաջացումները ներկայացված են միջինը 2.0մ հզորությամբ բազալտի բեկորներ պարունակող ժամանակակից դելուվյալ ու պրոլյուվյալ առաջացումներով, որոնց ծավալը հանքավայրի տարածքում կազմում է շուրջ 161.0հազ.մ³:

Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006 թվականի հոկտեմբերի 26-ի N342-Ն և 2015 թվականի օգոստոսի 20-ի N244-Ն հրամանների՝ բաց եղանակով օգտակար հանածոների արդյունահանումից առաջացած ժայռային մակաբացման ապարները հաշվառվել են 34000110 01 99 5 ծածկագրով, իսկ փխրուն մակաբացման ապարները՝ 34000120 01 99 5 ծածկագրով: Դրանք դասվել են վտանգավորության 5-րդ դասին, այսինքն՝ ոչ վտանգավոր ընդերքօգտագործման թափոններ են:

Մակաբացման ապարների ֆիզիկա-մեխանիկական հատկությունների ուսումնասիրությունը կատարվել է «Շինսերտիֆիկատ» ՍՊԸ-ի կողմից: Համաձայն կատարված ուսումնասիրությունների՝ մակաբացման ապարներից վերցված նմուշները լցովի խտության, միջին խտության, դատարկամիջության, 5մմ-ից մեծ հատիկների պարունակության, 5մմ-ից փոքր հատիկների պարունակության ցուցանիշների համապատասխանում են «Շինարարական աշխատանքների համար խիտ ապարներից և արդյունաբերական արտադրության թափոններից խիճ և կոպիճ» ԳՕՍՏ 8269-97 պահանջներին: Օպտիմալ խոնավության դեպքում մաքսիմալ խտության ցուցանիշի որոշումը կատարվել է «Գրունտներ. Առավելագույն խտության լաբորատոր որոշման մեթոդ» ԳՕՍՏ 22733-2002 պահանջներին համապատասխան, որը տարածվում է շինարարության բնագավառում կիրառվող բնական և տեխնախին դիսպերս գրունտների վրա:

Մակաբացման աշխատանքների ընթացքում Ոսկեհատի հանքավայրի Հարավային տեղամասի տարածքից հեռացվում և թիվ 1 լցակույտում կուտակվում է

մոտ 20.3հազ.մ³ հողաբուսական շերտ՝ ՀՀ կառավարության 02.11.2017թ.-ի թիվ 1404-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:

Հողաբուսական շերտը չի հանդիսանում ընդերքօգտագործման թափոն, քանի որ համաձայն ՀՀ հողային օրենսգրքի և ՀՀ կառավարության 08.09.2011թ.-ի թիվ 1396-Ն որոշման.

- հողերի բերրի շերտը օգտագործվում է հողերի բարելավման, կանաչապատման, ռեկուլտիվացման նպատակներով,
- հողերի պահպանության նպատակով՝ հողերի խախտման հետ կապված աշխատանքներ կատարելիս հողի բերրի շերտի հանվում և պահպանվում է,
- բերրի շերտը հանելու, պահեստավորելու և պահպանելու ընթացքում ձեռնարկվում են միջոցներ, որոնք բացառում են դրա որակական հատկանիշների վատթարացումը:

Տեղեկություններ թափոնների վերամշակման օբյեկտի տարողության և վերամշակվող թափոնների ընդհանուր ծավալի վերաբերյալ

Քարջարդիչ-տեսակավորող կայաններին «օբյեկտի տարողություն» սահմանումը կիրառելի չէ:

Հանքավայրի շահագործման ողջ ընթացքում կայաններում նախատեսվում է վերամշակել Ոսկեհատի բազալտի Հարավային տեղամասի տեղափոխված 161.0հազ.մ³ ծավալով մակաբացման շերտի առաջացումները:

Թափոնների վերամշակման և վնասագերծման նկարագրությունը

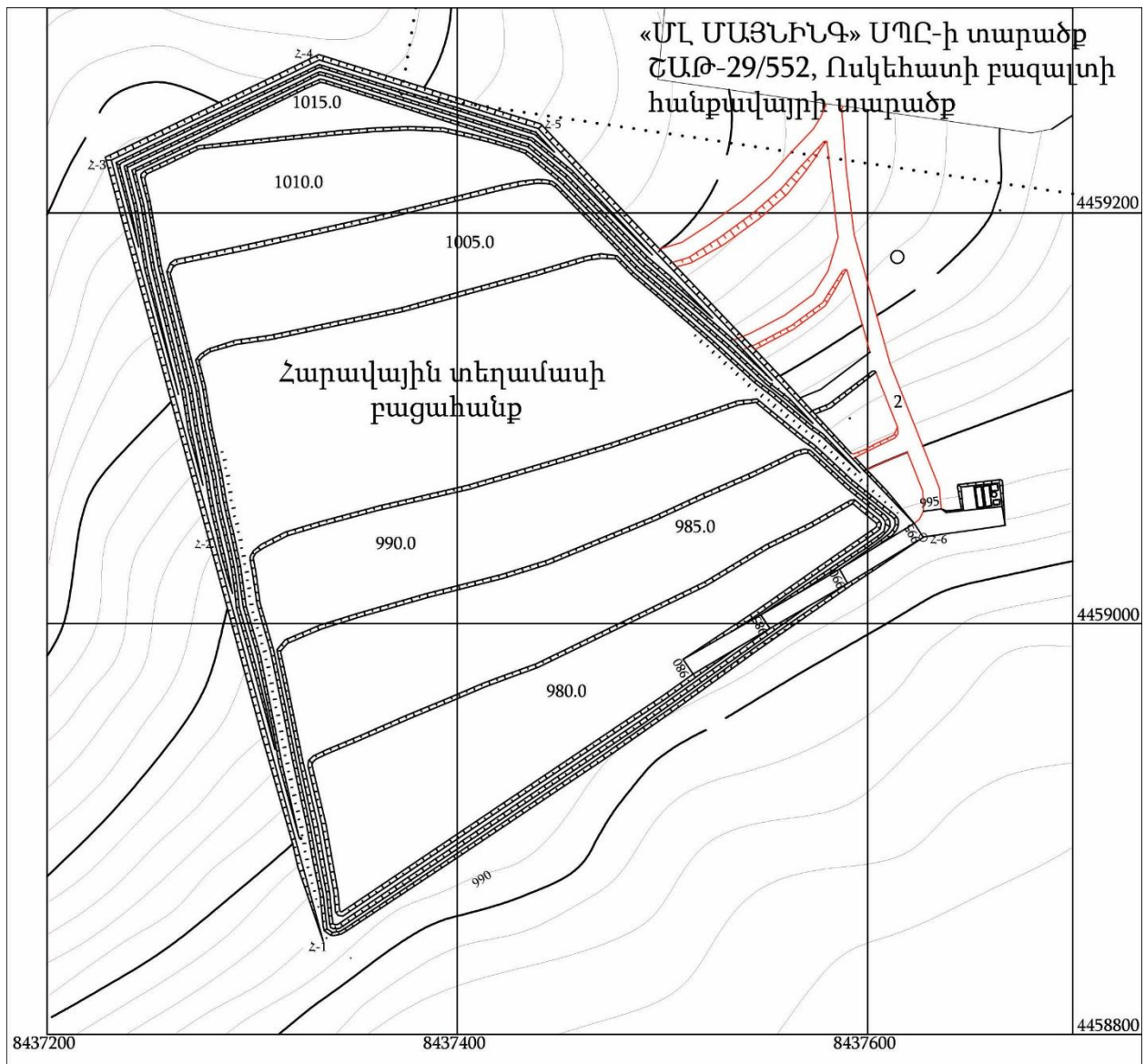
Մակաբացման ապարների նախապատրաստվում է հեռացման մեխանիկական փխրեցման եղանակով:

Ջարդման-տեսակավորման գործընթացը իրականացվում է հարվածային, ուղղաձիգ լիսեռով և այտավոր-կոնային ջարդիչներով համալրված ջարդիչ-տեսակավորող տեխնոլոգիական գծերի միջոցով: Վերամշակման արդյունքում

մակաբացման ապարները ենթարկվում են ջարդման, մանրացման և տեսակավորման:

Վերամշակման ժամանակ քիմիական նյութեր չեն կիրառվում:

Մակաբացման ապարները տեղափոխվում են դեպի ջարդիչ-տեսակավորող կայան (որոշ դեպքերում՝ կարճատև կուտակման անհրաժեշտությունից ելնելով, նաև դեպի ժամանակավոր լցակայան) Հարավային տեղամասը բուն Ոսկեհատի հանքավայրի հետ կապող բնահողային ճանապարհով (նկար 4, ճանապարհը նշված է կարմիրով):

Նկար 4.

Հավանական բացասական ազդեցությունը շրջակա միջավայրի, ազդակիր համայնքի, պատմական, մշակութային և բնության հուշարձանների վրա

Շրջակա միջավայր. Ոսկեհատի հանքավայրի տարածքում գտնվող քարջարդիչ-տեսակավորող կայանում Հարավային տեղամասի մակաբացման ապարների

ջարդման, մանրացման և տեսակավորման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա դրսևորվող բացասական ազդեցությունը կապված է փոշեգոյացման հետ:

Քարջարդիչ-տեսակավորող կայաններում յուրաքանչյուր տոննա ընդերքօգտագործման թափոնի վերամշակման արդյունքում մթնոլորտ է արտանետվելու է 7.8գ անօրգանական փոշի¹:

Ազդեցություն է դրսևորվելու նաև հողային ծածկույթի վրա՝ կայանների տեղակայման, տեսակավորված հումքի կույտավորման վայրերում:

Ջրային ռեսուրսների աղտոտում տեղի չի ունենա, քանի որ թե բազալտի արդյունահանման նպատակով հայցվող Հարավային տեղամասում, թե բուն Ոսկեհատի հանքավայրի լեռնահատկացման սահմաններում մակերևութային ջրային հոսքեր և ստորգետնյա ջրային հորիզոններ չկան, իսկ թափոնների վերամշակման տեխնոլոգիայով արտահոսքեր չեն նախատեսվում:

Հավանական բացասական ազդեցություն կարող է կապված լինի նաև աղմուկի և թրթռումների հետ: Համաձայն գործող նորմատիվ փաստաթղթերի, արտադրական կազմակերպությունների մշտական աշխատատեղերով տարածքներում աղմուկի (ձայնի) առավելագույն մակարդակը չպետք է գերազանցի 95դԲԱ, իսկ արտադրական կազմակերպությունների մշտական աշխատատեղերում՝ 80դԲԱ:

Բազալտի վերամշակման տեխնոլոգիական գործընթացների հետ կապված առաջանալու է ընդհանուր թրթռում (վիբրացիա): Թրթռաարագացման սահմանային թույլատրելի մեծությունները 1/1 օկտավի դեպքում Z առանցքով չպետք է գերազանցի 115դԲԱ, իսկ X-Y առանցքներով՝ 112դԲԱ:

Բուսական և կենդանական աշխարհի վրա թափոնների վերամշակման հնարավոր բացասական ազդեցությունը ցածր է, քանի որ տարածքում աճող կիսաանապատային-տափաստանային բուսականությունը հատկանշական է հանրապետության ամբողջ տարածքի նույն լանդշաֆտային գոտիների համար:

¹ Հաշվարկները կատարվել են ըստ «МЕТОДИКА расчета вредных выбросов (сбросов) для комплекса оборудования открытых горных работ (на основе удельных показателей). Министерство топлива и энергетики Российской Федерации. НАЦИОНАЛЬНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР ГОРНОГО ПРОИЗВОДСТВА. ИНСТИТУТ ГОРНОГО ДЕЛА им. А.А. СКОЧИНСКОГО»

Բույսերի և կենդանիների կարմիր գրգերում գրանցված տեսակներ տարածքում չեն դիտարկվել (հիմք՝ ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության պաշտոնական կայքը. <http://www.mnp.am>):

ՋՏԿ գտնվելու վայրից մոտ 7կմ հեռավորության վրա՝ Աշտարակ քաղաքի շրջակայքում, հայտի են բույսերի կարմիր գրքում գրանցված մեխակ քուռի, քանքանիկ քառաչափ և հիրիկ նրբագեղ տեսակների աճելավայրեր:

Կենդանիների կարմիր գրքում գրանցված տեսակներ, ըստ ՀՀ կառավարության N71-Ն որոշման, տեղամասի շրջանում նույնպես չեն արձանագրվել: Աշտարակ քաղաքի շրջակայքում (ՋՏԿ գտնվելու վայրից մոտ 7կմ հեռավորության վրա) հայտնի են սիմպլեկտա ճպուռ հազվագյուտ տեսակը:

Թափոնների վերամշակման տեխնոլոգիական կայաններով զբաղեցրած տարածքը չի հանդիսանում բնության հատուկ պահպանվող տարածք:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ.-ի N967-Ն որոշման՝ ՀՀ Արագածոտնի մարզում հաշվառված բնության հետևյալ հուշարձանները.

Աղյուսակ 1.

Անվանումը	Տեղադիրքը	Հեռավորությունը ՋՏԿ տարածքից
1	2	3
«Տափակ Բլուր» լիպարիտային գմբեթ	Արագածոտնի մարզ, Թաթուլ գյուղից 2.0 կմ հվ-արմ	Մոտ 40կմ
«Բազալտե արև», եզակի ճառագայթաձև անջատում	Արագածոտնի մարզ, Բյուրական գյուղից 7 կմ հս, Արխաշան գետի ձախափնյա մասում Ամբերդ ամրոցի մոտ	Մոտ 15կմ
«Տատիկ» քարե բնական քանդակ	Արագածոտնի մարզ, Դաշտադեմ գյուղի հվ-արլ եզրին	Մոտ 35,5կմ
«Փոքր Արտենի» հրաբուխ	Արագածոտնի մարզ, Արևուտ գյուղից 2.5 կմ հվ-արմ	Մոտ 41կմ

1	2	3
«Քարե կարկուտ» տեքստուրային առանձնահատուկ ներփակումներ	Արագածոտնի մարզ, Սարալանջ գյուղից մոտ 3.0 կմ հս-արմ	Ավելի քան 45կմ

Արայի լեռան խառնարանը	Արագածոտնի մարզ, Արտաշավան գյուղից 6 կմ հս-արլ	Մոտ 23կմ
«Անանուն» ժայռ-մնացուկներ	Արագածոտնի մարզ, Սարալանջ գյուղից 4.5 կմ հվ-արմ, Արայի լեռ, հրաբխի հարավային լանջերին	Մոտ 27կմ
«Անանուն» էրոզիոն աշտարակ	Արագածոտնի մարզ, Սարալանջ գյուղից 4 կմ արմ, Արայի լեռան հրաբխի խառնարանում	Մոտ 32կմ
«Չինգիլային դաշտ» քարե կուտակումներ	Արագածոտնի մարզ, Քուչակ գյուղից մոտ 1.5 կմ հս-արմ, «Էլոյի բերդ» տանող ճանապարհին	Մոտ 31կմ
«Մեծ Արտենի» էքստրուզիվ կոն	Արագածոտնի մարզ, բնապատմական համալիր Մեծ Արտենի լեռ (2047մ), քարեդարյան (օլիգոցեն) հասակի եզա	Մոտ 42կմ
«Քյահրիզ» աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Գեղաձոր գյուղից 8.5 կմ հվ-արմ, Գեղաձոր գետի վերին հոսանքի տրոգային կրկեսի վերին եզրին	Մոտ 49կմ
«Գեղաձոր» աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Գեղաձոր գյուղից 7.5 կմ հվ-արմ, Գեղաձոր գետի վերին հոսանքի տրոգային կրկեսում, 9 մ-ից 3000 մ բարձրության վրա	Մոտ 47,5կմ
«Ջաղացի» աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Ղազարավան գյուղի հվ ծայրամասում, ծ.մ-ից 1180 մ բարձրության վրա	Մոտ 10կմ
«Սրբի» կամ «Քառասուն» աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Ապարան քաղաքի կենտրոնում, ծ.մ-ից 1870 մ բարձրության վրա	Մոտ 37,5կմ
«Ամբերդ» լիճ	Արագածոտնի մարզ, Բյուրականից մոտ 2.1 կմ հս-արմ, Արագած լեռան հվ-արմ մերձկատարային սարավանդին	Մոտ 28կմ

1	2	3
«Լեսինգ» լիճ	Արագածոտնի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից մոտ 11 կմ հս-արմ, Արագած լեռնազանգվածի հս-արլ լանջին	Մոտ 32կմ

«Ումրոյ» լիճ	Արագածոտնի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից մոտ 8 կմ հս-արմ, Արագած լեռնազանգվածի արլ լանջին	Մոտ 28կմ
«Գեղարոտի» ջրվեժ	Արագածոտնի մարզ, Արագած գյուղից 11 կմ հս-արմ	Մոտ 25կմ
«Արտաշավան» բնապատմական համալիր	Արագածոտնի մարզ, Արտաշավան գյուղի արլ եզրին	Մոտ 18կմ
«Աստվածընկալ» հրաբխային տուֆերի ստվարաշերտ	Արագածոտնի մարզ, Հարթավան գյուղից մոտ 4 կմ դեպի արլ, Քասախ գետի կիրճի աջ լանջին	Մոտ 29կմ
«Քասախի դարավանդներ»	Արագածոտնի մարզ, Օհանավան գյուղի արլ եզրին	Մոտ 14կմ
«Քասախի կիրճ»	Արագածոտնի մարզ, Սաղմոսավան գյուղ	Մոտ 17կմ

Նշված հուշարձանների և քարջարդման-տեսակավորման կայանների միջև հեռավորությունը կազմում է մոտ 10կմ, ինչը բացառում է որևիցե ազդեցություն բնության հուշարձանների վրա:

Ընդհանուր առմամբ նոր բացասական ազդեցություններ չըջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա չեն դրսևորվելու: Թափոնների վերամշակման գործընթացի ազդեցությունների նկարագիրը պարունակող շահագործման աշխատանքային նախագիծը ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով անցել են փարձաքննություն և 2017 թվականի փետրվարի 2-ին ստացել են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ԲՓ-06 դրական փորձաքննական եզրակացություն:

Ազդակիր համանք. Համաձայն «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների նախագծման սանիտարական նորմեր» 245-71 սանիտարական նորմերի՝ սանիտարական պահպանման գոտիները դա է տարածք արդյունաբերական կազմակերպությունների և բնակվելու գոտու միջև, որը նախանշված է վնասակար գործոններից բնակչության պահպանության համար: Սանիտարական պահպանության գոտիները սահմանվում են այն ձեռնարկությունների համար, որոնց

տեխնոլոգիական գործընթացները հանդիսանում են աղմուկի, թրթռման, էլեկտրամագնիսական ճառագայթման և այլ վնասակար ազդեցությունների աղբյուր:

Ոսկեհատի հանքավայրում կատարվելիք աշխատանքների (քարի արդյունահանման, թափոնների մշակման) համար, համաձայն վերը հիշատակված սանիտարական նորմերի, սահմանվում է 50մ չափով սանիտարական գոտի: Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրում գտնվող ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման օբյեկտի՝ քարջարդիչ-տեսակավորող կայանների և Ոսկեհատ գյուղի մոտակա բնակելի շինությունների միջև հեռավորությունը կազմում է 515մ, ինչը գերազանցում է սանիտարական գոտու սահմանված չափը ավելի քան 10 անգամ: Հետևաբար, ազդակիր համայնքի վրա բացասական ազդեցություն չի դրսևորվելու:

Պատմության և մշակույթի հուշարձաններ. ՀՀ կառավարության 2007 թվականի մարտի 15-ի թիվ 385-Ն որոշմամբ հաստատվել է ՀՀ Արագածոտնի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ցանկը: Ոսկեհատ համայնքի տարածքում նշված են պատմության և մշակույթի հետևյալ հուշարձանները.

Աղյուսակ 2.

Հ/Հ	Անվանումը	Ժամանակը	Գտնվելու վայրը
1	2	3	4
1.	Ամրոց-եկեղեցի Սբ. Սարգիս	17-19դդ.	Գյուղի արևմտյան մասում
2.	Աշտարակ	Ք.ա. 2-1 հազ.	Գյուղից 1կմ հյուսիս-արևմուտք
3.	Աշտարակ	Ք.ա. 2-1 հազ.	Գյուղից 1կմ հյուսիս-արևմուտք
4.	Աշտարակ	Ք.ա. 2-1 հազ.	Գյուղից 1կմ հյուսիս-արևմուտք
5.	Բնակատեղի	Ք.ա. 2հազ-18դ.	Գյուղից 0.5կմ հյուսիս-արևմուտք
6.	Բնակատեղի	Ք.ա. 2-1 հազ.	Գյուղից 1կմ հարավ-արևմուտք, «Ղռեր» վայրում
7.	Քարայր-կացարան «Ճգնավորի այր»	12-13դդ.	Գյուղից 1կմ հյուսիս-արևելք, գործող գերեզմանի մոտ

Թափոնների վերամշակման տեխնոլոգիական գործընթացը չի կարող բացասաբար անդրադառնալ պատմամշակութային հուշարձանի իրավիճակի վրա,

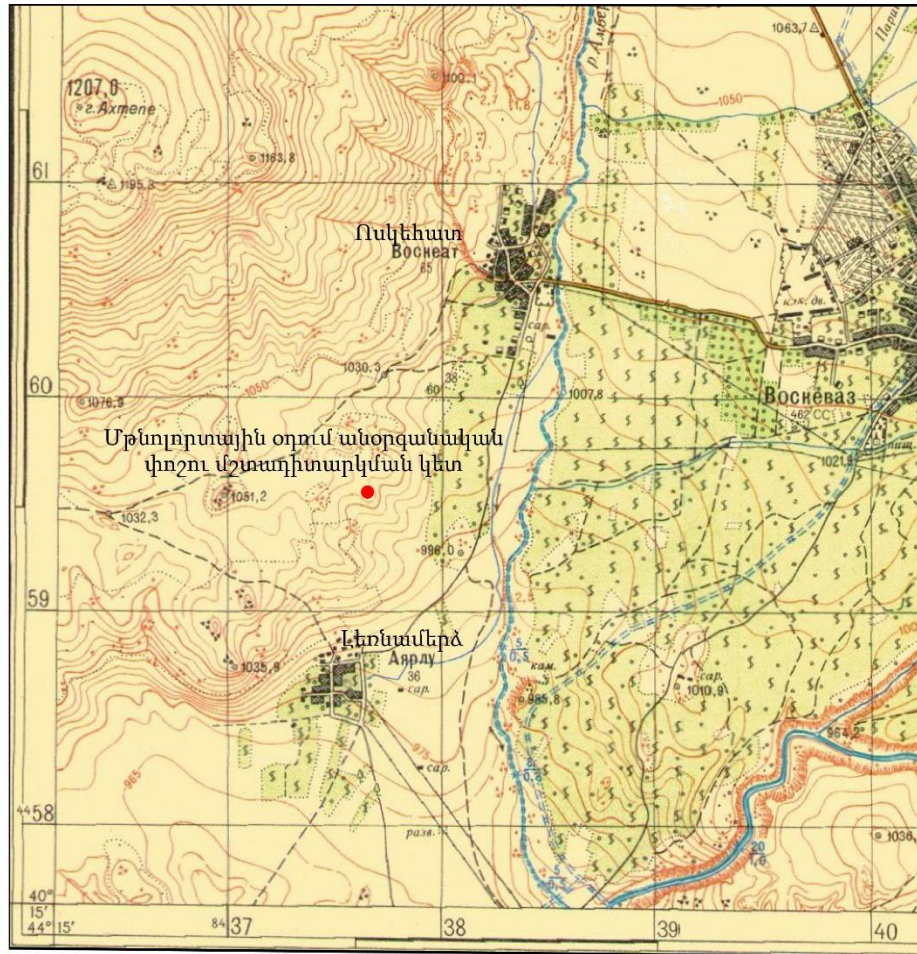
քանի որ ՋՏԿ համար նախատեսված տարածքները գտնվում է հուշարձաններից ավելի քանի 1.3կմ հեռավորության վրա:

Թափոնների վերամշակման համար անհրաժեշտ ֆինանսական և տեխնիկական կարողությունների ու միջոցների վերաբերյալ տեղեկություններ

Թափոնների փոխադրման համար անհրաժեշտ տրանսպորտային միջոցների և թափոնների վերամշակումն իրականացնող քարջարդիչ-տեսակավորող կայանների, ինչպես նաև ֆինանսական միջոցների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվել է Հարավային տեղամասում արդյունահանման ընդերքօգտագործման իրավունքը հայցելու փաստաթղթերի փաթեթի կազմում՝ ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի 49-րդ հոդվածի պահանջներին համապատասխան: Տրանսպորտային միջոցները, ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման օբյեկտները՝ հարվածային, ուղղաձիգ լիսեռով և այտավոր-կոնային ջարդիչներով ջարդիչ-տեսակավորող տեխնոլոգիական գծերը պատկանում են «ՄԼ Մայնինգ» ՍՊ ընկերությանը:

Թափոնների վերամշակման օբյեկտի դիտանցի ընթացակարգերի նկարագիրը և իրականացումը

ՀՀ կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի N 676-Ն որոշման հավելված 2-ի 1-ին կետի 10-րդ ենթակետով սահմանված դիտանցի ցուցանիշները կիրառելի չեն բազալտի բեկորներ պարունակող ավազախճաքարային խառնուրդով ներկայացված մակաբացման ապարների վերամշակման օբյեկտի՝ ջարդիչ-տեսակավորող կայանի համար: Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրի լեռնահատկացման ակտով սահմանազատված տարածքում, որտեղ և գտնվում է ՋՏԿ, կատարվում են մթնոլորտային օդում անօրգանական փոշու կոնցենտրացիայի չափումներ: Մշտադիտարկման վայրը ներկայացված է սխեմատիկ քարտեզում (նկար 5):

Նկար 5.

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա բացասական ազդեցության նվազեցմանն ուղղված աշխատանքների նկարագրությունը

Մթնոլորտային օդի վրա բացասական ազդեցությունը նվազեցնելու՝ փոշեգոյացումը կանխելու նպատակով, նախատեսված է աշխատանքային հրապակներում, մոտեցնող ճանապարհների և ժամանակավոր լցակույտի տարածքում կատարել ջրցանման աշխատանքներ (2017 թվականի փետրվարի 2-ին շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ԲՓ-06 դրական փորձաքննական եզրակացություն ստացած աշխատանքային նախագիծ):

Ոսկեհատի հանքավայրի և դրա Հարավային տեղամասի շահագործման աշխատանքների ավարտից 2 տարի առաջ, ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան, կկազմվեն հանքի փակման վերջնական

ծրագրերը, որտեղ կնկարագրվեն ՋՏԿ-ներով զբաղեցրած տարածքների և ճանապարհների լեռնատեխնիկական վերականգնման վերանայված, փաստացի վիճակին համապատասխանող աշխատանքները:

Բնապահպանական հսկման միջոցառումները

Բնապահպանական հսկման՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության մոնիթորինգի (դիտանցի) միջոցառումները ներկայացված են «Թափոնների վերամշակման օբյեկտի դիտանցի ընթացակարգերի նկարագիրը և իրականացումը» բաժնում:

Օբյեկտի փակման, ռեկուլտիվացման և փակումից հետո ծրագիրը

Քարջարդիչ-տեսակավորող կայանների պարագայում օբյեկտի փակում հասկացությունը կիրառելի չէ: Հանքավայրի շահագործման ժամկետի ավարտից հետո (2067 թվականի փետրվարի 25) ջարդիչ-տեսակավորող կայանները ապամոնտաժվելու են և տեղափոխվելու են այլ արտադրական տարածք:

Ոսկեհատի հանքավայրի շահագործման ավարտից հետո թիվ 552 լեռնահատկացման ակտով սահմանազատված տարածքում, որտեղ գտնվում են ՋՏԿ, կատարվելու են 14.9հա խախտված հողերի լեռնատեխնիկական վերականգնման աշխատանքներ, որի նպատակով շրջակա միջավայրի պահպանության դրամագլխին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կատարվելու է 1203.7հազ.դրամ հատկացում:

Հանքավայրի շահագործման աշխատանքների ավարտից 2 տարի առաջ, ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան, կկազմվի հանքի փակման վերջնական ծրագիրը, որտեղ կնկարագրվեն բացահանքի, ժամանակավոր լցակույտի, ՋՏԿ-ներով զբաղեցրած տարածքների և ճանապարհների լեռնատեխնիկական վերականգնման վերանայված, փաստացի վիճակին համապատասխանող աշխատանքները:

Արտակարգ իրավիճակներում գործողությունների պլանը

I. Արտածին երկրաբանական երևույթներով պայմանավորված արտակարգ իրավիճակներ

Ոսկեհատի բազալտի հանքավայրի քարջարդիչ-տեսակավորող կայանների շրջանում սողանքային երևույթներ, քարաթափեր արձանագրված չեն:

Համաձայն Հայաստանում սողանքների տեխնիկական տեղեկագրի (Միջազգային համագործակցության Ճապոնական գործակալություն, ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն, 2005) քարջարդիչ-տեսակավորող կայանների շրջանում հայտնի սողանքային մարմինները գտնվում են Ուջան, Աղձք և Փարփի գյուղերի շրջակայքում: Քարջարդիչ-տեսակավորող կայանների և հայտնի սողանքային մարմինների միջև հեռավորությունը կազմում է համապատասխանաբար 6.0կմ, 5.5կմ և 7.2կմ:

Հետևաբար, արտածին երկրաբանական երևույթների հետ կապված արտակարգ իրավիճակներ հանքավայրի տարածքում չեն կարող լինել:

II. Երկրաշարժով պայմանավորված արտակարգ իրավիճակներ

Ըստ ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2020 թվականի դեկտեմբերի 28-ի «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. նախագծման նորմեր» N 102-Ն հրամանի՝ Ոսկեհատի հանքավայրի տարածքը գտնվում է 1-ին սեյսմիկ գոտում, որին բնորոշ է 300սմ/վրկ^2 գրունտի հորիզոնական արագացման մեծություն:

Երկրաշարժի հետ կապված արտակարգ իրավիճակներում արագ արձագանքելու նպատակով նախատեսվում է հանքում աշխատող անձնակազմի համար կազմակերպել իրազեկման դասընթացներ և ներկայացնել գործողությունների համառոտ ծրագիրը: Երկրաշարժի դեպքում՝ ցնցումները զգալու ժամանակ հանքում աշխատող անձնակազմը պարտավոր է.

- անջատել բոլոր գործող սարքավորումները, մեխանիզմներն ու մեքենաները,
- հեռանալ մեքենաների և մեխանիզմների տեղակայման վայրից,
- կանգնել բացօթյա տարածքում,

- ապահովել լցակույտի տարածքում և լցակույտի կազմակերպման վայրից՝ ռելիեֆով ներքև գտնվող տարածքներում աշխատանքներ իրականացնող անձնակազմի տարհանումը,
- կապ հաստատել կազմակերպության ղեկավարության հետ՝ իրազեկելով տարածքում գտնվող աշխատակիցների քանակի և ընդհանուր իրավիճակի վերաբերյալ,
- կապ հաստատել տարածքային կառավարման մարմինների հետ՝ իրազեկելով տարածքում գտնվող աշխատակիցների քանակի և ընդհանուր իրավիճակի վերաբերյալ,
- հանքի սպասարկող մեքենաներով ապահովել աշխատակիցների տարհանումը,
- արտադրական հրապարակում ապահովել առաջին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղորայքի առկայությունը,
- ապահովել հրդեհիչջման համար անհրաժեշտ նյութերի և սարքավորումների առկայությունը արտադրական հրապարակում:

III. Տեխնիկական պատճառներով պայմանավորված արտակարգ իրավիճակներում կայանում աշխատող անձնակազմը պարտավոր է.

- ՋՏ կայանի չնախատեսված կանգառի դեպքում անջատել էլեկտրական շարժիչը,
- արտասովոր աղմուկի և/կամ վիբրացիայի առաջացման, արտաչափ բեկորներով խցանման դեպքում անջատել էլեկտրական սնուցիչները և դադարեցնել տեխնոլոգիական գործընթացը,
- արտաչափ բեկորների հետ կապված խցանման առաջացման դեպքում՝ էլեկտրական սնուցիչները անջատելուց հետո, վերացնել խցանումը միայն հատուկ հարմարանքներ ունեցող ամբարձիչ սարքավորումներով
- հրդեհի բռնկման դեպքում անմիջապես միջոցներ ձեռնարկել կրակի լոկալիզացման և մարման նպատակով, միաժամանակ կապ հաստատել ԱԻՆ

հրդեհային անվտանգության ծառայության, անհրաժեշտության դեպքում՝ տարածքի
բուժհաստատությունների հետ: